

Nie oddychałeś od dłuższego czasu

Anna Karcz-Bartkowska, Łucja Madziar

Dokumentacja złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 61. Międzynarodowej Wystawie Sztuki
w Wenecji w 2026 r. (fragment)

Nie oddychałeś od dłuższego czasu.

“Jeżeli więc postrzeganie jest wspólnym dziełem naszych funkcji ruchowych i uczuciowych, powinniśmy odkryć ponownie oblicze postrzeganego świata dzięki pracy podobnej do trudu archeologa.

Albowiem jest ono zagrzebane pod nawarstwieniami później zdobytych wiadomości”

Merleau-Ponty, *Fenomenologia Percepcji*¹

Wystawa „Nie oddychałeś od dłuższego czasu” celebry 100 lecie ustanowienia mazurka Dąbrowskiego hymnem Rzeczypospolitej i wychodzi z tradycji mazura w ogóle. Zainspirowani ruchem odpowiadającym drganiom muzyki, w naturze i charakterze polskim, wypełniającym przestrzeń i synchronizującym oddech - podstawową funkcję istnienia - proponujemy go jako intymny sposób zajęcia przestrzeni relacją z własnym ciałem, z innymi ludźmi.

Mazurki, utrzymane w tonacjach molowych, są ciemne, gęste, intymne. Dają pretekst, bo bez zwyczajów trzeba pretekstu, do ustrukturyzowanej, celowej wspólnoty, do cielesnej obecności w szczególny sposób. Wprowadzenie ciała w korespondujący z drganiami intensywny ruch i idąca za nim aktywizacja oddechu, uwewnętrznieniają podmiotowi dziś zaniedbywaną, pierwotną cielesność i ma za przedmiot jednocześnie przestrzeń wewnętrzną — całe ciało, niezbywalny przymiot jaźni — i zewnętrzną — obszar po którym ono się porusza. Taniec unifikuje te dwie przestrzenie, pozostawia w tyle myśli i skupia na błogim niebycie, zatracą w drganiu.

Ogromnym wątkiem wystawy jest skupienie na oddechu głębokim, przeponowym - powszechnie dostępnej i nieadekwatnie mało rozpowszechnionej, być może zapomnianej, formie samoregulacji systemu nerwowego. „Wasz mózg i płyn mózgowo-rdzeniowy dosłownie tańczy do rytmu wybijanego przez wasze serca i przeponę.” - M. Niedźwiedzka, 2021²

¹ Merleau-Ponty, M. (1945) *Fenomenologia percepcji*, tłum. M. Kowalska, Warszawa: Altheia, 2001.

² Niedźwiedzka, M. (2021) „Oddychaj!” (S03E17) [podcast audio] W: *O Zmierzchu*. Dostępne na: <https://youtu.be/Gui4ydNvzZs?si=CG6oawYRWZrC766u> [Dostęp 17.06.2025]

„Nie oddychałeś od dłuższego czasu” To wystawa w formie instalacji audiowizualnej. Składają się na nią konstrukcje z zawieszonych z sufitu draperii, wyświetlane na nich animacje: tańczenia mazurka i wnętrza klatki piersiowej podczas oddychania wraz z korespondującymi dźwiękami.

Na sali rozwieszone są płachty, zwisające z sufitu materiały do ziemi, na których z rzutników wyświetlane są figury tańczących mazurka postaci - ich obraz jest wyświetlany kolejno na różnych płachtach, zgodnie z ich tańcem, w perspektywie dając wrażenie przemieszczania się - skakania po różnych płaszczyznach. Odwiedzając polski pawilon znajdziemy się pośród tańczących mazura. Instalacji towarzyszą odgrywane przez polskich pianistów mazurki, szczególnie Chopinowskie, Mazurek b-moll Op. 24 nr 4 i Mazurek a-moll Op.17 Nr 4.

Przeciwnie strony sali oddzielone są od części głównej zwieszonymi z sufitu draperiami, w konstrukcji przypominającymi żebra, tworząc dwa pokoje i salę główną. W powstałych w ten sposób pokojach, na ścianach i draperiach wyświetlamy animację oddychającej klatki piersiowej (poruszających się płuc, przepony, i serca) tak, że stojąc w sali ma się poczucie bycia we wnętrzu oddychającej klatki piersiowej.

W pierwszej sali przedstawiony jest oddech spokojny, głęboki, przeponowy. Animacji towarzyszy fonia spokojnego, głębokiego oddychania. W drugiej z sal, oddech jest szybszy, nieregularny, skoordynowany z rytmem mazura i tańczącymi postaciami, z towarzyszącym korespondującym dźwiękiem.

Zaproszony do wykonania materiałów audiowizualnych interdyscyplinarny zespół reprezentuje polską sztukę współczesną z dziedziny muzyki klasycznej, choreografii, kostiumografii, wizualizacji 3D i animacji malarskiej.

You haven't been breathing for a long time

“If, then, perception is the common outcome of our motor and affective functions, we must rediscover the actual world of perception by a labor akin to that of an archaeologist. For it is buried under the sedimentations of later acquired knowledge.”

Merleau-Ponty, *Fenomenologia percepcji*¹

The exhibition “You haven't been breathing for a long time” celebrates the 100th anniversary of the establishment of the Dabrowski mazurka as the anthem of the Republic of Poland and comes out of the tradition of the mazur in general. Inspired by the movement corresponding with the vibrations of music, polish in its character, filling the space and synchronizing the breath between people - influencing and unifying the basic function of existence - we propose it as an intimate way of occupying the space with the relationship with one's own body, with other people.

Mazurkas, held in minor keys, are dark, dense, intimate. They provide a pretext, as without custom one needs a pretext, for structured, intentional community, for marking external presence in a special way. The introduction of the body into a vibrationally corresponding intense movement and the subsequent activation of the breath, internalize the subject's now neglected, primordial corporeality, and has as its object both the inner space - the whole body, an inalienable attribute of the self - and the outer space - the area over which it moves. Dance unifies these two spaces, leaves thoughts behind and focuses on blissful non-being, beeing lost in vibration.

A huge theme of the exhibit is the focus on deep, diaphragmatic breathing - a widely available and shamefully under-represented, perhaps forgotten, form of self-regulation of the nervous system. “Your brain and cerebrospinal fluid literally dance to the rhythm pounded out by your heart and diaphragm.”² - M. Niedźwiedzka, 2021

¹ Merleau-Ponty, M. (1945) *Fenomenologia percepcji*, tłum. M. Kowalska, Warszawa: Altheia, 2001.

² Niedźwiedzka, M. (2021). “Breathe!” (S03E17) [audio podcast]. In: *O Zmierzchu*. Available at: <https://youtu.be/Gui4ydNvzZs?si=CG6oawYRWZrC766u> [Accessed 17 June 2025].

“You haven't been breathing for a long time” This is an exhibition in the form of an audiovisual installation. It consists of structures made of drapes suspended from the ceiling, animations projected on them: mazurka dancing and the inside of the chest during breathing, along with corresponding sounds.

Sheets of material are hanged in the hall, from the ceiling to the ground, on which figures dancing the mazurka are projected - their image is projected successively on different sheets, according to their dance, in perspective giving the impression of moving - jumping on different planes. Visiting the Polish pavilion one finds oneself in the midst of the mazurka dance. The installation is accompanied by mazurkas played by Polish pianists, especially Chopin's, Mazurka in B-flat minor Op. 24 No. 4 and Mazurka in A minor Op.17 No. 4.

Opposite sides of the room are separated from the main part by draperies hanging from the ceiling, rib-like in design, creating two separate rooms and the main room. In the resulting rooms, an animation of the breathing chest (moving lungs, diaphragm, and heart) is projected on the walls and draperies, so that standing in the room one has the sense of being inside a breathing chest.

In the first room, calm, deep, diaphragmatic breathing is depicted. The animation is accompanied by the sound of calm, deep breathing. In the second room, the breathing is faster, irregular, coordinated with the rhythm of the mazurka and the dancing figures, accompanied by a corresponding sound.

Invited to make audiovisual materials, the interdisciplinary team represents Polish contemporary art from the fields of classical music, choreography, costume design, 3D visualization and painterly animation.